

Krigets fasor i närbild

MATILDA WESTERMARK (TEXT)

📍 Irina Kalinina bärs på bår genom rasmassorna efter att Sjukhus nr 3 i Mariupol bombats i mars i fjol. Både hon och hennes barn dog till följd av sina skador från sjukhusbombningen. Jevhen Maloletka berättar att han träffade Irina Kalininas änking på bårhuset efter att hon dött. "Hennes man var lättad över att ha hittat hennes och barnets kroppar. Han ville inte att de skulle hamna i en massgrav i Mariupol." På bilden till höger syns den djupa kratern utanför byggnaden.

Krigsfotografen och ukrainaren **Jevhen Maloletka** har vigt sin karriär åt att dokumentera konflikter på nära håll. Det gångna året har hans bilder från hemlandet uppmärksammats över hela världen.

Fem män försöker navigera sig fram genom rasmassorna utanför Sjukhus nr 3 i Mariupol, Ukraina. Det är onsdag den 9 mars 2022 och barn- och mödravårdssjukhuset har precis bombats av rysk militär. Parkeringsplatsen utanför har förvandlats till en två våningar djup krater.

På bären mellan de fem männen ligger en höggravid kvinna. Hennes ansikte är blodlöst, röda fläckar sprider sig över hennes kläder. Vänsterhanden klappar varsamt den stora magen.

Bland bråten står även den ukrainska krigsfotografen Jevhen Maloletka. Kameran smattrar när han tar bild efter bild av kvinnan på bären. Fotografierna får snabbt spridning i internationell nyhetsmedia och på sociala medier. Den gravida kvinnan, **IRINA KALININA**, blir en symbol för krigets brutalitet.

”Just då hade jag inte en tanke på att fotot skulle få så stor uppmärksamhet i världen. I stunden fokuserar jag bara på att dokumentera” säger Jevhen Maloletka på telefon från Tyskland där han för tillfället befinner sig.

När han nu, nästan ett år senare, tänker tillbaka på de spillror som en gång var Sjukhus nr 3 ger det honom skuld känslor.

”Kunde jag ha gjort mitt jobb bättre? Skulle jag ha fotat mer? Det finns så många andra platser där ännu mer brutala scener utspelar sig, men där det inte finns journalister som kan dokumentera.”

Irina Kalinina fördes till ett annat sjukhus närmare frontlinjen. Men läkarna kunde inte rädda livet på ▶

📍 Ovan till höger syns ett läkarteam på ett sjukhus i Donetsk ge vård till en av nio skadade soldater. Mannen på bilden var en av de två svårast skadade, hans liv gick inte att rädda.

1 Den 4 mars togs 18-månader gamla Kirill till sjukhuset i Mariupol av sina föräldrar. Han hade skadats när rysk militär angripit ett bostadsområde. Läkarteamet försökte rädda livet på barnet, men hans skador var för svåra.

2 Förutom sin egen son förde Serhii även två andra pojkar till sjukhus efter attacken på fotbollsplanen. En av dem, Artyom, fick benet amputerat. "Artyom flyttades sedan till ett sjukhus i Tyskland, där han får behandling än idag", säger Jevhen Maloletka.

3 Jevhen Maloletka fångade ögonblicket då fadern Serhii insåg att det var hans sons kropp som låg under det fläckade lakanet. Sonen spelade fotboll med sina kompisar när området attackerades av rysk klusterammunition.

► varken henne eller barnet.

Samtidigt som ledare världen över fördömde attacken mot barnsjukhuset och kallade den för ett krigsbrott drev Ryssland ett helt annat narrativ. Dagarna före bombningen påstod ryssarna att sjukhuset tomts på civila och i stället användes av ukrainsk militär.

När Jevhen Maloletkas fotografier spreds anklagade flera ryska politiker dem för att vara iscensatt propaganda.

"Det är inte första gången som det händer. Ryssland har en lång historia av att försöka ändra på fakta, inklusive autentiska fotografier."

Jevhen Maloletka har arbetat som krigsfotograf sedan Ryssland invaderade Krim 2014. Han har sett konflikter på nära håll både i hemlandet och på andra platser, däribland Nagorno-Karabach 2020.

"Krigszoner är ganska lika varandra. Mammor gråter lika mycket över sina döda barn oavsett var i världen du är."

Viktigt hålla kontakten

En vecka före sjukhusbombningen attackerades en lekplats i Mariupol. En fotbollsmatch hade precis startat när området bombarderades av ryska styrkor. Jevhen Maloletka arbetade då med att dokumentera vårdpersonalens arbete. Han hörde hur en bil sladdade in på gården utanför entrén. Föraren, en man vid namn **SERHII**, började tuta och febrilt skrika efter hjälp. I bilen låg tre 15-åriga pojkar som skadats.

"Läkarna påbörjade räddningsarbetet direkt. Men en av pojkarna, Serhiis son, var redan död."

Jevhen Maloletka stod alldeles intill bären när pojkkroppen täcktes med ett vitt lakan, fläckt med blod. "Serhii kom springande in i rummet när han förstod att det var sonen som dött. Eftersom jag stod så nära kunde jag fånga ögonblicket på bild."

Jevhen Maloletka försöker alltid hålla kontakten med personerna han fotograferar. De två andra pojkarna överlevde och flyttades till Storbritannien och Tyskland. Serhii flydde ut ur Mariupol och började direkt arbeta till sjöss för att försöka glömma sonens död. Även Irina Kalinina änklung försöker starta ett nytt liv utanför Ukraina.

"Det är viktigt både för mig och personerna jag fotar att fortsätta ha kontakt. Vi behöver varandras stöd."

Prisades på prestigefull filmfestival

I februari förra året, ett par dagar innan kriget utbröt, påbörjade Jevhen Maloletka resan mot Mariupol, tillsammans med videojournalisten **MSISLAV CHERNOV**. De förstod att kuststaden var ett strategiskt mål för Ryssland och att den skulle attackerats tidigt i konflikten.

"Ju längre öster ut vi kom, desto fler militärfordon dök upp utmed vägarna. En stilla övertygelse om att allt skulle börja nu infann sig, lite som lugnet före stormen."

Duon anlände till Mariupol en timme före Rysslands invasion och stannade som de enda internationella reportrarna på plats. Efter 20 dagar ansågs hotet mot journalister vara så stort att ukrainsk militär hjälpte dem fly.

Bilderna från dygnen i kuststaden blev dokumentärfilm som hade urpremiär på den amerikanska filmfestivalen Sundance i januari i år. Där vann den publiks pris i kategorin World Cinema Documentary.

"Det är en svår film att se men det känns viktigt att den visades på Sundance, en av världens mest prestigefyllda filmfestivaler."

Sedan flykten från Mariupol har Jevhen Maloletka temporärt bosatt sig i Tyskland, tillsammans med sin familj. Men han återvänder till Ukraina med jämna mellanrum för att fortsätta sitt arbete.

Är du rädd när du arbetar?

"Jag är rädd hela tiden. Om jag inte hade varit rädd hade det varit något fel på mig."

Vilken bild från det gångna krigsåret minns du starkast?

"Alla bilder jag inte tagit, när jag inte var snabb nog med kameran. De bilderna är för evigt inpräntade i mitt minne." □